

Redovisning av uppdrag att genomföra kompetensutvecklings- och implementeringsinsatser avseende en garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen, grundskolan, specialskolan och sameskolan

U2018/02959/S

Härmed redovisas uppdraget att genomföra insatser i syfte att implementera garantin för tidiga stödinsatser. I uppdraget ingår också att ta fram kompetensutvecklingsinsatser till förskollärare, lärare, speciallärare, specialpedagoger och rektorer som arbetar i förskoleklass eller i lågstadiet i grundskolan, specialskolan eller sameskolan samt huvudmän för dessa skolformer.

Sammanfattning

Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har inom ramen för uppdraget genomfört implementerings- och kompetensutvecklingsinsatser.

Implementeringsinsatser

- Kommunikationsinsatser genom till exempel marknadsföring och kampanjer.
- Konferenser och möten, till exempel heldagskonferenser, inspirationsträffar och tematräffar.
- Processtöd riktat till hela styrkedjan
- Ytterligare insatser i form av till exempel webbkurs och poddserie.

Kompetensutvecklingsinsatser inom:

Språk, kommunikation och matematiska resonemang och uttrycksformer, till exempel:

- Webbkurs om undervisning
- Studiepaket om språkstörning
- Stödmaterial om undervisning av flerspråkiga elever

Tidig läs- och skrivinlärning, till exempel:

- Studiepaket om läs- och skrivsvårigheter
- Stödmaterial riktat till specialskolan

Tidig matematikinlärning, till exempel:

- Moduler om taluppfattning och problemlösning
- Stödmaterial om matematiksvårigheter

Bedömning av elevers kunskapsutveckling, till exempel:

- Stödmaterial om bedömning
- Stödmaterial om kartläggning av flerspråkiga elever

Planering och uppföljning av extra anpassningar:

- Stödmaterial om stödinsatser i utbildningen

Sammanfattande erfarenheter

Erfarenheter Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten gjort under genomförandet är bland annat att:

- Det finns ett intresse hos målgrupperna att öka sin kunskap och förståelse för garantin.
- Målgrupperna har behov av insatser som är anpassade efter deras mottagarkapacitet, förförståelse och behov av kompetensutveckling.
- Genomförandet av kartläggningsmaterialet i förskoleklass har i stort fungerat.
- Samarbetet mellan olika professioner verkar ha stärkts och tydliggjorts.
- Rektor har en central roll för att skapa förutsättningar i arbetet med garantin.

- Skolorna behöver fortsätta att utveckla rutiner kring de olika momenten i garantin.
- Förskollärare och lärare i förskoleklass behöver fortsätta att utveckla arbetet med att analysera resultat samt att utforma undervisning och stödinsatser utifrån elevers behov.
- En del förskollärare och lärare i förskoleklass har behov av kompetensutveckling i matematikdidaktik.
- En del förskollärare och lärare i förskoleklass upplever genomförandet av kartläggning och undervisning av elever som är nya i det svenska språket som utmanande.
- Det finns brist på personal med specialpedagogisk kompetens.
- Skolinspektionens tematiska granskning visar att garantin ännu inte fungerar fullt ut i förskoleklass.
- Det finns behov av att Skolverket och SPSM fortsätter att ge stöd till skolorna i arbetet med garantin.

Innehållsförteckning

Redovisning av uppdrag att genomföra kompetensutvecklings- och implementeringsinsatser avseende en garanti för tidiga stödsatser i förskoleklassen, grundskolan, specialskolan och sameskolan	1
Sammanfattning.....	1
Sammanfattande erfarenheter.....	2
1. Bakgrund	5
1.1 Uppdrag.....	6
1.2 Skolinspektionens uppdrag.....	6
2. Genomförande	6
2.1 Arbetsprocess	7
2.2 Implementering	9
2.3 Kompetensutvecklingsinsatser.....	19
3. Iakttagelser och erfarenheter	25
3.1 Iakttagelser och erfarenheter i skolornas arbete med garantin.....	25
3.2 Iakttagelser och erfarenheter i myndigheternas arbete med uppdraget	26
4. Skolinspektionens kvalitetsgranskning.....	27
4.1 Tematisk kvalitetsgranskning av arbetet i förskoleklass	27
5. Ekonomisk redovisning	28
5.1 Ekonomisk redovisning Skolverket.....	28
5.2 Ekonomisk redovisning SPSM	29
6. Fortsatta arbeten inom myndigheterna med betydelse för garantin	29
6.1 Skolinspektionens fortsatta arbete.....	29
6.2 Skolverkets utvärdering av kartläggningsmaterialen	29
6.3 Kompetensutvecklingsinsatsen Specialpedagogik för lärande	29
7. Avslutning	30

1. Bakgrund

Från och med 1 jul 2019 gäller bestämmelsen om en garanti för tidiga stödinsatser i skollagen¹. Lagändringen är en följd av regeringens förslag i propositionen *Läsa, skriva, räkna- en garanti för tidiga stödinsatser*². Garantin innebär att elever i förskoleklass och lågstadium i grundskolan, sameskolan och specialskolan som är i behov av stöd för att nå kommande eller aktuella kunskapskrav i svenska, svenska som andraspråk och matematik ska kunna uppmärksammas tidigt och få rätt stödinsatser i rätt tid. Det finns flera anledningar till införandet av en garanti för tidiga stödinsatser och några som nämns i propositionen är att en analys från Skolinspektionen³ visar att extra anpassningar och särskilt stöd ofta sätts in för sent och inte är utformade utifrån elevers behov i tillräckligt hög utsträckning, att resultaten på de nationella proven i årskurs 3 pekar på att en relativt stor andel elever inte når kravnivåerna i svenska, svenska som andraspråk och matematik samt att internationella uppföljningar av elevers kunskapsutveckling visar på försämrade kunskapsresultat.

För att på ett systematiskt sätt kunna följa elevers kunskapsutveckling i förskoleklass och lågstadiet är det i och med garantin obligatoriskt för skolorna att använda kartläggningmaterialen i förskoleklass, bedömningsstöden i årskurs 1 samt de nationella proven i årskurs 3 i grund- och sameskolan respektive årskurs 4 i specialskolan. Bedömningsstöden och de nationella proven har funnits sedan tidigare medan kartläggningmaterialen i förskoleklass, *Hitta språket* och *Hitta matematiken*, är nya. Kartläggningmaterialen syftar till att stödja lärare i att tidigt identifiera elever som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd inom språklig medvetenhet och matematiskt tänkande. Genom de obligatoriska materialen kan läraren få indikation på att en elev kan behöva stöd i sitt lärande. En särskild bedömning ska då genomföras i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens. Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå kommande eller aktuella kunskapskrav, ska precis som tidigare, extra anpassningar skyndsamt sättas in. Planering av undervisning och stödinsatser ska ske i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens. I slutet av förskoleklass och lågstadiet ska läraren och personal med specialpedagogisk kompetens följa upp de stödinsatser som genomförts. Resultatet av uppföljningen ska lämnas till kommande ansvarig lärare. Garantin innebär inte något nytt dokumentationskrav.

I redovisningen presenteras uppdraget och hur Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten arbetat med genomförandet av uppdraget. De implementerings-

---

¹ Skollagen 2010:800

² Prop. 2017/18:195

³ Skolinspektionen, *Tematisk analys över rätten till stöd – erfarenheter efter regelbunden tillsyn och anmälningsärenden första halvåret*, dnr 2016:5836.

och kompetensutvecklingsinsatser som genomförts redovisas och kategoriseras utifrån formuleringar i uppdragsbeskrivningen. Därefter redogör myndigheterna för några iakttagelser och erfarenheter som gjorts under arbetets gång samt Skolinspektionens granskning av skolornas arbete med garantin⁴.

Specialpedagogiska skolmyndigheten benämns fortsättningsvis som SPSM och garantin om tidiga stödinsatser benämns ibland som enbart garantin.

1.1 Uppdrag

Med utgångspunkt i propositionen *Läsa, skriva, räkna - en garanti för tidiga stödinsatser*⁵ fick Skolverket och SPSM 2018 ett gemensamt uppdrag⁶ att genomföra kompetensutvecklings- och implementeringsinsatser. Insatserna riktas till förskollärare, lärare, speciallärare, specialpedagoger och rektorer som arbetar i förskoleklass och i lågstadiet i grundskolan, specialskolan eller sameskolan samt huvudmän för dessa skolformer. Insatserna ska anpassas efter målgruppernas olika förutsättningar och behov. Förskollärare och lärare ska erbjudas kompetensutveckling inom språk och kommunikation, matematiska resonemang och uttrycksformer samt elevers tidiga läs-, skriv- och matematikinläring. I uppdraget ingår även att stärka kompetensen hos målgrupperna avseende bedömning av elevers kunskapsutveckling samt planering, genomförande och uppföljning av tidiga stödinsatser.

Skolverkets och SPSM:s insatser har fokuserat på att implementera garantins olika moment och bestämmelser samt att utveckla kompetensutvecklingsinsatser. Målsättningen har varit att insatserna ska leda till att målgrupperna arbetar enligt skollagens intentioner så att skolorna uppfyller bestämmelserna i garantin och eleverna får rätt stöd i rätt tid.

1.2 Skolinspektionens uppdrag

Skolinspektionen har inom ramen för sitt kvalitetsgranskingsuppdrag, fått ett regeringsuppdrag att följa upp och utvärdera garantin för tidiga stödinsatser. Utvärderingen ska även analysera om lärarnas administrativa arbete har påverkats av garantin samt innefatta ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Uppdraget sträcker sig över fyra läsår, från läsåret 2018/19 till och med läsåret 2021/22. Skolinspektionen kommer att delredovisa uppdraget i december 2020 och slutredovisa uppdraget i december 2022.

2. Genomförande

Under rubriken genomförande beskrivs hur Skolverket och SPSM har planerat och genomfört uppdraget och vilka förutsättningar som påverkat arbetsprocessen.

---

⁴ Skolinspektionen, *Tematiskt kvalitetsgranskning - Kartläggning och tidiga stödinsatser i förskoleklassen*, dnr 2019:6183.

⁵ Prop. 2017/18:195

⁶ U2018/02959/S

Implementerings- och kompetensutvecklingsinsatser presenteras utifrån formuleringar i uppdragsbeskrivningen.

2.1 Arbetsprocess

Skolverket och SPSM har genomfört uppdraget i samverkan, Skolverket har haft ett samordnande ansvar. Det inledande arbetet följde respektive myndighets rutiner och efter inledningsskedet har samarbetet utvecklats. Arbetsgrupper från respektive myndighet har samarbetat kring insatser där de båda myndigheternas sammanlagda kompetens har gynnat insatsernas kvalitet. En tanke med samarbete i så många insatser som möjligt är att Skolverket och SPSM erbjuder ett gemensamt utbud och språkbruk gentemot målgrupperna. Detta för att det ska vara enkelt för målgrupperna att hitta material efter sina behov av stöd samt att målgrupperna ska känna igen sig oavsett vilken av myndigheterna de kontaktar. För att nå detta mål togs bland annat en gemensam kommunikationsplan fram. Några av insatserna är specifikt framtagna av respektive myndighet då myndigheternas grunduppdrag skiljer sig något åt. Skolverket och SPSM ska arbeta för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg skolmiljö samt att främja förbättrade kunskapsresultat. I SPSM:s instruktion framgår att arbetet ska vara inriktat på att utveckla undervisning och lärmiljö för barn och elever som har en funktionsnedsättning. Skolverket har initierat de mer generella insatserna medan SPSM har utvecklat specifika insatser som syftar till att stödja lärare i arbetet att stödja elever med funktionsnedsättning.

2.1.1 Implementerings- och kompetensutvecklingsinsatser

Arbetet med att implementera garantin för tidiga stödinsatser har inriktats på att göra garantin

- *känd*, vilket innebär att målgrupperna känner till den nya skrivningen i skollagen
- *accepterad*, vilket innebär att målgrupperna har fått fördjupad förståelse för vad lagändringen innebär
- *tillämpad*, vilket innebär att målgrupperna arbetar i enlighet med skollagen.

I uppdraget ingår att erbjuda målgrupperna kompetensutveckling inom

- språk och kommunikation
- matematiska resonemang och uttrycksformer
- tidig läs- och skrivinlärning
- tidig matematikinlärning
- bedömning av elevers kunskapsutveckling
- planering och uppföljning av extra anpassningar.

Kompetensutveckling inom ovanstående områden kan även ses som en del av implementeringen eftersom deltagande i kompetensutvecklingsinsatser även innebär ökade kunskaper om vad tidiga stödinsatser kan vara och förståelse för hur de kan utformas. Implementerings- och kompetensutvecklingsinsatserna är i förekommande fall publicerade på Skolverkets och SPSM:s webbsidor. De är tillgängliga för alla.

2.1.2 Behovsinventering

Skolverket och SPSM har inventerat målgruppernas behov av stöd i arbetet med garantin på olika sätt. Myndigheterna har genomfört samråd och intervjuer med förskollärare, lärare i förskoleklass och lågstadiet, speciallärare, specialpedagoger, rektorer, läs- och skrivutvecklare samt forskare. Vid samråden och intervjuerna framkom att målgrupperna har behov av stöd i arbetet med att skapa rutiner och strukturer kring arbetet med garantin. Många av respondenterna lyfte att kollegialt arbete är viktigt för att utveckla kunskap, förståelse och samsyn kring nya begrepp, analys av kartläggning, bedömning av elevers kunskapsutveckling samt planering av undervisning och stödinsatser. Vidare lyftes behov av tidsmässiga och organisatoriska förutsättningar för att uppfylla garantin. Inför framtagande av stödmaterial har samråd med lärosäten genomförts. Forskare med kunskap inom respektive område har bidragit med den vetenskapliga grunden i behovsinventeringen och senare i själva processen kring framtagandet av stödmaterial.

Under de konferenser som genomfördes inför lagändringen samlade Skolverket och SPSM dels in ett stort antal frågeställningar som deltagarna hade om innebörden av garantin, dels önskemål om ytterligare stöd som deltagarna såg sig behöva i arbetet med garantin. Dessa frågor och önskemål blev en del av behovsinventeringen. Några av de vanligaste frågorna handlade om hur arbetet med garantin kan organiseras och hur resurserna ska räcka till. Frågorna bearbetades och kategoriserades efter ett antal frågeområden, svaren publicerades sedan på Skolverkets webbsida. Deltagarnas önskemål om ytterligare stöd handlade bland annat om hur kvaliteten i undervisningen kan utvecklas samt behov av kompetensutveckling inom bedömning. Därutöver samlades tankar om deltagarnas förväntningar på garantin in. Där dominerade förväntningar kring ökad samverkan mellan olika professioner i skolan samt att elever i behov av stöd skulle uppmärksammas tidigt.

Skolverket och SPSM har haft ett regelbundet erfarenhetsutbyte med Skolinspektionen. Skolinspektionens iakttagelser har fungerat som underlag i arbetet med att inventera målgruppernas behov. Till exempel framkom att lärare i förskoleklass upplevde att de framför allt var i behov av att öka sina kunskaper i matematikdidaktik och bedömning.

I ett annat sammanhang bjöd SPSM, Skolverket och Skolinspektionen in till gemensamma dialogmöten med skolchefer. Ett önskemål som då framkom var att skolmyndigheterna bör "tala med en röst"; att man som skolchef får samma information oavsett vilken skolmyndighet som kontaktas. Detta önskemål har varit vägledande i arbetet med garantin.

Den övergripande slutsatsen efter behovsinventeringen var att målgrupperna behöver bli erbjudna insatser som är anpassade efter deras förutsättningar och mottagarkapacitet. Rektor är en nyckelperson i arbetet med att skapa förutsättningar så att förskollärare, lärare, specialpedagoger och speciallärare kan ta del av implementerings- och kompetensutvecklingsinsatser. Rektor behöver i sin tur stöd av skolchef. Det har inneburit att Skolverket och SPSM utformat insatser med olika form, innehåll och omfattning riktat till uppdragets alla målgrupper. Under arbetets gång har myndigheterna även tagit del av målgruppernas synpunkter och kunnat utveckla insatserna iterativt. Implementerings- och kompetensutvecklingsinsatser har genomförts som fysiska träffar, föreläsningar, workshops, filmer, poddavsnitt, webbkurser samt stödmaterial på webben. Vid fysiska träffar har orter valts ut på ett strategiskt sätt för att göra det möjligt att nå så många deltagare som möjligt.

Vid en sammanvägning av uppgifter som framkom vid behovsinventeringen gjorde Skolverket och SPSM bedömningen att målgrupperna som arbetar med och i förskoleklass skulle prioriteras i inledningen av uppdraget eftersom innehållet i garantin innebar helt nya moment för dem. Genomförda insatser till personal i förskoleklass överväger därför initialt.

2.1.3 Påverkan av covid-19

Under våren 2020 påverkades Skolverkets och SPSM:s arbete av covid-19. Flera insatser som i planeringen innehöll olika fysiska träffar fick planeras om. Till exempel planerades dialogträffar som komplement till de processtöd som lanserats under 2020. Planerade möten med erfarenhetsutbyten fick ställas in. Framtagandet av filmer, som visar skolors arbete med garantin och som skulle ingå i olika stödmaterial, har varit svårt att genomföra. Planerade samråd med målgrupperna fick ställas in eller genomföras digitalt. Omfattningen av planerade kommunikationsinsatser minskade med hänsyn till målgruppernas ökade arbetsbelastning. Målgruppernas möjlighet till att ta del av insatser kan ha begränsats på grund av hög arbetsbelastning i samband med covid-19. Konsekvenser av covid-19 blev således att myndigheterna har haft färre kontaktytor med målgrupperna än vad som var tänkt.

De nationella proven i årskurs 3 (i årskurs 4 i specialskolan) ställdes in under vårterminen 2020. Konsekvenserna blev därigenom att lärare i lågstadiets sista årskurs inte mötte garantins begrepp genom de nationella proven som planerat. Eftersom vårterminen 2020 var första gången garantin genom proven skulle realiseras har inte skollagens skrivningar ännu fullt ut kunnat efterlevas.

2.2 Implementering

Implementeringsinsatser har genomförts för att i första hand göra garantin för tidiga stödinsatser känd och accepterad men även tillämpad av målgrupperna.

2.2.1 Kommunikationsinsatser

Kommunikationsplan

Under uppdragets uppstartsfas genomförde de två myndigheterna ett arbete med att ta fram en gemensam kommunikationsplan samt ett kommunikationskoncept i

samarbete med en kommunikationsbyrå. Syftet med kommunikationsplanen är att den ska fungera som ett internt verktyg för planering, strukturering och uppföljning av kommunikationen. Planen har integrerats som ett verktyg i det löpande kommunikationsarbetet och ligger till grund vid till exempel budskapsformulering, målgruppsanpassning och val av aktiviteter. De strategier som utarbetades i planen var att

- tydligt adressera ansvaret för garantin
- alltid prata om processen och lyfta målgruppens delar i den
- alltid prata om stödet och visa var det finns.

Inom uppdraget har ett stort antal kommunikationsinsatser genomförts för att bidra till att göra garantin för tidiga stödinsatser känd. Vid olika tidpunkter har kampanjer genomförts i köpta kanaler kombinerat med egna för att informera om garantin och visa var stöd finns. Kampanjerna har tagits fram i samarbete med kommunikationsbyrå, produktionsbyrå och mediebyrå.

Marknadsföring

Vartefter nya stödmaterial och webbkurser har producerats har de marknadsförts i främst egna kanaler, exempelvis webbplatser, sociala kanaler, tidning och nyhetsbrev. Vid marknadsföringen av nya webbkurser och annat stöd har vid några tillfällen anpassade kortversioner av animerad film tagits fram för användning i sociala medier samt på webbplatser. Detta för att rörligt material generellt resulterar i större intresse och fler visningar och klick.

Externa aktiviteter, som inspirationsträffar och konferenser, har främst marknadsförts i myndigheternas egna kanaler.

Skolverkets två riktade nyhetsbrev mot rektor, skolchef och huvudman, ett med köpta adresser (cirka 25 000 mottagare) och ett med egna adresser (cirka 3 700 mottagare), har framgångsrikt använts för att nå ut med information om garantin och det stödmaterial målgrupperna erbjuds. Nyhetsbreven har överlag en mycket hög öppningsgrad (30 – 50 procent) och har visat en mycket god klickfrekvens för nyheter om garantin.

SPSM:s tidning Lika värde, som bland annat skickas ut till alla grundskolor och rektorer, har publicerat artiklar om garantin. Den första publicerades våren 2019 och handlade om de nya kartläggningmaterialen för förskoleklass, samarbetet med personal som har specialpedagogisk kompetens, huvudmannens ansvar och myndigheternas stöd till skolorna. Artikeln har även publicerats på SPSM:s webbplats. Våren 2020 publicerade tidningen och SPSM:s webbplats en forskarintervju om läsinlärning. Hösten 2020 hade tidningens temadel rubriken Läsa, skriva, räkna. I samma nummer handlade tidningens forskarintervju om matematik. Samtliga artiklar kommer att finnas tillgängliga på SPSM:s webbplats i slutet av 2020.

Myndigheternas webbplatser (www.skolverket.se/garanti-tidigt-stod och www.spsm.se/garanti-tidigt-stod) har kontinuerligt utvecklats och anpassats efter målgruppernas behov. Sidorna har därmed fungerat som viktiga nav för information om garantin och det har varit dit målgrupperna har hänvisats när kommunikationen handlat om garantin generellt. Informationen är densamma på båda webbplatserna, förutom att respektive myndighet har fördjupad information om sitt eget stöd kopplat till garantin. På Skolverkets webbplats har under perioden januari 2019 till november 2020 cirka 71 500 unika sidvisningar registrerats. Ungefär en tredjedel av dessa har även återvänt till sidan. På SPSM:s webbplats har under samma tidsperiod 12 190 unika sidvisningar registrerats.

Kampanjer

Nedan följer exempel på kampanjer som har genomförts.

Kampanj för att skapa kännedom om garantin och informera om konferenser

En initial kampanj genomfördes i februari till mars 2019 med syfte att informera och skapa kännedom om garantin hos samtliga målgrupper och för att samtidigt marknadsföra de konferenser som genomfördes över hela Sverige under våren 2019. Informationen spreds i myndigheternas egna kanaler, exempelvis webbplatser, sociala kanaler och nyhetsbrev. Ett brev gick också ut till alla grundskolors skolchefer via e-post. All kommunikation hänvisade till mer information på myndigheternas webbplatser. Egna kanaler visade sig vara fullt tillräckligt då intresset för konferenserna var mycket stort, varför ingen köpt marknadsföring var nödvändig.

Kampanj i samband med att garantin träder i kraft

En kampanj genomfördes för att skapa synlighet inför lagändringen 1 juli 2019 med primär målgrupp rektor och huvudman, och efter att garantin blivit lag med målgrupperna rektorer, lärare, specialpedagoger och speciallärare. Kampanjperioden pågick under juni till september 2019. Huvudbudskapet var att fler elever ska få rätt stöd i rätt tid och syftet att sätta fokus på garantin, ansvaret för att garantin efterlevs och uppfylls och på det stöd som Skolverket och SPSM kan erbjuda. I samband med kampanjen skickades ett brev ut till alla grundskolors skolchefer. Förutom att berätta om myndigheternas stöd, informerades brevet om att presentationer och inspelade föreläsningar från vårens konferenser fanns tillgängliga på myndigheternas webbplatser.

En illustrativ symbol för garantin skapades och initierades i samband med kampanjen. Symbolen har texten *Läsa skriva räkna – en garanti för tidiga stödinsatser* runt bilden av bok, penna och matematiskt tecken. Symbolen har därefter använts genomgående i all kommunikation, exempelvis på webbplatser, på slutplatta i film, i annonser, på posters och roll-ups.

Kampanjen kombinerade en bred närvaro i sociala medier (Facebook, Instagram, LinkedIn och Google sök) med digitala medier med hög räckvidd mot målgruppen som Lärarnas webb, skoledarna.se, Skolportens nyhetsbrev, skolvärlden.se. Annonsering gjordes i tidningen Specialpedagogik.

Totalt visades annonserna över 806 000 gånger och kampanjen nådde ut till rätt målgrupper. På de webbplatser där klicks mäts är klicknivåerna på eller över snittet. Det betyder att målgruppen i hög utsträckning har sökt sig vidare till webbplatsen för mer information.

Siffror i urval:

- Kampanjen nådde drygt 362 000 visningar på Facebook och LinkedIn, och resulterade i 3 843 klick.
- På Lärarnas webb (en samlingsportal) fick annonserna drygt 135 000 sidvisningar och på skoledarna.se nästan 35 000 sidvisningar.
- Även sökordsmarknadsföringen gav bra effekt.

Kampanj för att påminna om garantin och om rektors ansvar

En kampanj genomfördes under maj till juni 2020 genom bred närvaro i sociala medier (Facebook, Instagram, LinkedIn, Google sök och Bing sök) för att uppmärksamma rektorer och lärare i lågstadiet vad som gäller för att uppfylla garantin. Rektor blir uppmärksammas på sitt ansvar för garantins uppfyllelse och om garantins olika steg samt blir påmind om att planera för garantin och följa upp anpassningar för elever. Syftet var att öka kännedomen om garantin och vad den innebär konkret för målgrupperna. Målet var att leda målgrupperna till stödmaterial kring garantin.

- Annonserna på Facebook, Instagram och LinkedIn genererade höga exponerings- och klicksiffror och en godkänd klickfrekvens.
- Annonser i de båda sökmotorerna resulterade i mycket bra klickfrekvens, långt över genomsnittet.
- Sammantaget visades annonserna i kampanjen över två miljoner gånger och har genererat nästan 23 400 klick till landningssidan.
- Annonserna hade varierade motiv och en rörlig bild i form av den illustrativa symbolen. En slutsats är att rörlig bild (gif) eller film har betydelse för att få fler att intressera sig för och klicka på annonserna.

Kampanj om nytt stöd för rektors planering av garantin

En kampanj genomfördes under september 2020 mot målgruppen rektor i lågstadiet för att skapa kännedom om ett nytt stödmaterial för rektors arbete med att leda och organisera arbetet med garantin. För att nå en bred räckvidd kombinerades flera kanaler i sociala medier (Facebook Instagram, LinkedIn, Google sök).

Rektor uppmärksammas på garantins viktiga steg och att rektor har ett ansvar för garantins uppfyllelse samt att rektor genom materialet erbjuds ett konkret stöd i arbetet. Kampanjen planerades tidsmässigt nära skolstart då arbetet med garantin pågår i undervisningen och i form av stödinsatser för eleverna.

- Annonserna i kampanjen visades cirka 350 000 gånger och har genererat 13 413 klick till sidan med rektorsstödet, vilket ger en bra CTR (click-through-rate).
- Allra flest visningar och klick kom genom Facebook och Instagram.

Slutkampanj

I slutet av 2020 planeras en mer omfattande kampanj för att nå samtliga målgrupper för garantin. Syftet är att uppmuntra målgrupperna att använda myndigheternas stödmaterial i arbetet med att uppfylla garantin. Det bärande uttrycket ”rätt stöd i rätt tid” omsätts i emotionell kommunikation för att målgruppen ska känna hur viktigt det är att garantin uppfylls. Utgångspunkten är att många redan gör rätt och att garantin inte kommer med något nytt som ökar den administrativa bördan. Tanken är att höja upp och stärka dem som dagligen arbetar med eleverna. Det görs genom att ta fram ett kommunikativt koncept med anpassade budskap, som får komma till uttryck i bland annat en film. För att tydliggöra allt material och stöd kopplat till garantin tas en visuell bild eller karta fram. Budskapet i slutkampanjen är:

- Skolchefer ska veta vilket ansvar de har att hjälpa huvudmannen att se till att skolorna följer de föreskrifter som gäller för utbildningen, samt tar ansvar för garantin för tidiga stödinsatser i enlighet med skollagen.
- Rektorer ska veta vilket ansvar de har för att leda och organisera arbetet med garantin, känna varför garantin är viktig och göra det som krävs för att skapa förutsättningar för garantin.
- Lärare, specialpedagoger och speciallärare känner ansvar för garantin och hittar till Skolverkets och SPSM:s stödmaterial.

De huvudsakliga kanalerna blir sociala medier, brev via e-post till skolchefer och rektorer samt myndigheternas egna kanaler.

2.2.2 Konferenser och möten

Som en del av implementeringsarbetet har Skolverket och SPSM genomfört konferenser och möten. Nedan följer en beskrivning av dessa.

Nio heldagskonferenser

Under våren 2019 genomförde Skolverket och SPSM en konferensserie om garantin för tidiga stödinsatser med föreläsare från Skolverket, SPSM samt externa föreläsare. Konferensen anordnades vid nio tillfällen på fem större orter och orterna valdes utifrån att det skulle vara enkelt att resa till dem. Totalt deltog ungefär 3 600 deltagare. Syftet med konferensen var att informera om garantin och göra den känd för målgrupperna samt att stödja och inspirera inför skolornas planering och

genomförande av garantin under läsåret 2019/20. Konferensens målgrupper var förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet, speciallärare och specialpedagoger, rektorer och huvudmän.

Det fanns ett stort intresse hos målgrupperna att delta i konferensen och det var inte möjligt att erbjuda samtliga intresserade plats. För att möta det efterfrågade behovet hos målgrupperna filmades delar av konferensen och filmerna publicerades sedan på respektive myndighets webbplats så att fler kunde del av informationen. Under perioden maj 2019 till oktober 2020 har filmerna laddats ned 6 240 antal gånger. Konferensen inleddes med en inspelad välkomsthälsning från utbildningsminister Anna Ekström där hon bland annat lyfte garantins bakgrund och betydelse.

Konferensen innehöll både föreläsningar i helgrupp och seminarier i mindre grupp. En av föreläsningarna i helgrupp var en inspirationsföreläsning där föreläsaren utgick från sina erfarenheter av läs- och skrivsvårigheter under uppväxten. Deltagarna kunde även välja mellan seminariepass som var utformade efter respektive målgrupp. Förutom möjligheten till erfarenhetsutbyte kunde deltagarna ställa frågor via sms till Skolverket och SPSM. De vanligaste frågorna under konferenserna utformades sedan till ett ”frågor och svar”- dokument som publicerades på Skolverkets webbplats. Ungefär hälften av deltagarna besvarade konferensutvärderingen. Majoriteten svarade att de i ganska stor utsträckning var nöjda med konferensens innehåll och att de i ganska stor utsträckning fått nya kunskaper om garantin i sitt fortsatta arbete.

När konferenserna genomfördes var de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklass ännu inte publicerade. Det innebar att det fanns vissa begränsningar i att informera och exemplifiera utifrån materialen men Skolverket och SPSM gjorde bedömningen att det ändå var bättre att anordna konferensen vid tidpunkten så att skolorna fick information om garantin innan lagändringen trädde ikraft.

Inspirationsträffar kring bedömning

I slutet av 2019 genomförde Skolverket sex halvdagsträffar med utgångspunkten bedömning i matematik. Träffarna var förlagda i olika delar av landet och bestod av föreläsning och workshop av forskare inom matematikdidaktik och bedömning samt information från Skolverket. Föreläsningen innehöll bland annat exempel kopplade till det obligatoriska kartläggningsmaterialet Hitta matematiken. Workshopen gav möjlighet att arbeta med frågor knutna till kartläggningsmaterialet och även att utbyta erfarenheter och diskutera frågeställningar om möjligheter och utmaningar rörande bedömning.

Syftet med träffarna var att öka deltagarnas kunskaper om bedömning i yngre åldrar med fokus på matematik samt att öka målgruppernas kännedom om garantin. Målgrupper för träffarna var förskollärare och lärare i förskoleklass, speciallärare och specialpedagoger. Insatsen nådde cirka 475 deltagare och utvärderingen visade att de uppskattade formatet med både föreläsning och tid för erfarenhetsbyte. Särskilt

uppskattat var det att delge och lyssna på varandras erfarenheter och tips kring kartläggningen. Vidare visade utvärderingen att det finns behov av att uppmärksamma arbetet med kartläggning av elever som är nya i det svenska språket, samsyn kring bedömning och uppföljning samt dokumentation.

Tematräffar

SPSM anordnade i december 2019 sju heldagsträffar för förskollärare och lärare i förskoleklass samt speciallärare, specialpedagoger och rektorer för att erbjuda ett stöd i deras arbete efter att de genomfört kartlägningsmaterialen. Tematräffarna syftade till att inspirera hur skolor kan strukturera arbetet och samverka kring garantin för tidiga stödinsatser samt hur skolan kan arbeta vidare efter kartläggningen i förskoleklass. Totalt deltog cirka 300 deltagare. Det fanns ett stort intresse hos målgruppen att delta i tematräffarna. Träffarna innehöll föreläsningar, filmer, inspiration och konkreta exempel på hur en skola kan strukturera och samverka kring garantin för tidiga stödinsatser. Centrala begrepp i garantin som indikation och befara problematiserades. Ett särskilt fokus lades på genomförandet av kartläggningen för elever med funktionsnedsättning. Träffarna lyfte också hur skolor kan arbeta vidare efter kartläggningen i förskoleklassen och hur stödinsatserna kan främja tillgänglighet och delaktighet i undervisningen så att alla elever ges rätt stöd i rätt tid.

Det visade sig att majoriteten av deltagarna i december 2019 inte hade slutfört de obligatoriska kartlägningsmaterialen Hitta språket och Hitta matematiken och de hade därför inte kommit så långt i arbetet att anpassa undervisningen utifrån kartläggningens resultat. Målgruppen hade främst frågor och funderingar på genomförandet av kartläggningen, hur samarbetet med specialpedagogisk kompetens kan organiseras, hur skolornas struktur och rutiner i arbetet med garantin kan se ut samt frågor kring lärarnas olika förutsättningar att genomföra kartläggningen. Få rektorer deltog vid tematräffarna vilket begränsade deltagarnas möjlighet att diskutera betydelsen av eventuella förändringar som är nödvändiga med anledning av arbetet med garantin. Detta signalerade att det fanns ett behov för lärare att diskutera garantin tillsammans med sina rektorer.

Regionala träffar

I november 2019 anordnade Skolverket på två mindre orter regionala halvdagars-träffar om kartläggning och undervisning i förskoleklass. Målgrupper för träffarna var förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet, speciallärare och specialpedagoger. Träffarna arrangerades i samverkan med respektive regions nätverksledare inom Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS). Syftet med träffarna var att lyfta relevanta aspekter och frågeställningar om undervisning och kartläggning i förskoleklass samt att informera om aktuella kompetensutvecklingsmaterial för förskoleklassen. Ett annat syfte var att ge möjlighet till erfarenhetsutbyte mellan olika huvudmän inom en region gällande en garanti för tidiga stödinsatser. Ytterligare syfte var att Skolverket skulle få möjlighet inhämta målgruppernas vidare behov av stöd.

Under träffarna fick deltagarna möjlighet att utbyta erfarenheter. De fick också ta del av ett exempel på hur en skola arbetat med kartläggning och undervisning i förskoleklass. Exemplet var hämtat från en skola i respektive region. Vid utvärderingarna som genomfördes informellt efter respektive träff, var den samlade bilden att deltagarna tyckte att det var värdefullt och lärande att samtala med lärare och förskollärare från andra skolor och huvudmän.

2.2.3 Tre processtöd till styrkedjan

Skolverket och SPSM har under 2020 tagit fram tre olika processtöd till rektorer och skolchefer; specialpedagoger och speciallärare samt förskollärare och lärare. För att genomföra garantin för tidiga stödinsatser och dess olika moment krävs ett strukturerat och systematiskt arbetssätt. Processtöden bygger på kollegialt lärande och kan vara en del av skolornas kompetensutvecklingsarbete.

Stödmaterial till rektorer, skolchefer och huvudmän

I samråd med rektorer för förskoleklass och lågstadiet framkom att rektorer kan behöva stöd i att förstå innebörden av de olika moment som ingår i en garanti för tidiga stödinsatser. Det framkom också behov av stöd i det systematiska kvalitetsarbetet avseende tidiga stödinsatser. Utifrån den insikten samt mot bakgrund av att rektorer är nyckelpersoner i arbetet med att organisera och leda arbetet med garantin togs ett webbaserat stödmaterial fram. Stödmaterialiet består av en informationsfilm med tillhörande reflektionsfrågor. Målgrupperna för stödmaterialiet är rektorer med ansvar för förskoleklass och lågstadiet samt skolchefer och huvudmän. Materialet syftar till att ge förståelse för garantins olika delar och därmed öka rektorernas förmåga att leda och organisera arbetet. De frågeställningar som finns i materialet kan också fungera som ett stöd i det systematiska kvalitetsarbetet både på skol- och huvudmannanivå. Materialet kan användas både på egen hand och kollegialt av exempelvis en grupp rektorer eller huvudmän och därmed bidra till en ökad likvärdighet mellan olika skolor.

Materialet publicerades på Skolverkets och SPSM:s webbplatser i juni 2020. Under perioden juni-oktober 2020 har materialet haft 8 515 unika sidvisningar.

Specialpedagogiska frågor

SPSM har tagit fram ett material med specialpedagogiska frågeställningar inom garantin för tidiga stödinsatser. Materialet är utformat för att ge ett stöd i arbetet med att planera, genomföra och följa upp arbetet med garantin. Målgrupper är främst specialpedagoger och speciallärare som arbetar i förskoleklass och lågstadiet men även förskollärare och lärare i förskoleklass och lärare i lågstadiet. De specialpedagogiska frågeställningarna fokuserar på arbetet med att identifiera skolans nuläge och utvecklingsområden. Materialet har tagits fram eftersom skolor har uttryckt behov av ett fördjupat stöd i arbetet med att strukturera och organisera arbetet med garantin samt i arbetet med hur skolans personal kan samarbeta kring momenten i garantin.

Materialet kan användas av den enskilda specialpedagogen och specialläraren eller utgöra ett underlag för kollegialt lärande. SPSM publicerade stödmaterialet i augusti 2020 och fram till 30 oktober har sidan haft cirka 1 800 unika sidvisningar. I slutet av 2020 kommer SPSM att erbjuda digitala tematräffar till målgruppen där materialet med de specialpedagogiska frågeställningarna kommer vara en av utgångspunkterna för träffarna.

Dialogduk för lärare

Stödmaterialet *Dialogduk för lärare* är utformat som en webbaserad ”dialogduk”, det vill säga ett diskussionsunderlag om garantin som innehåller inslag av filmer och en ljudfil samt frågeställningar kopplade till dessa. Skolorna tar del av materialet i grupp och målgrupper är förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet, speciallärare och specialpedagoger och tanken är att det ska genomföras kollegialt. Syftet med stödmaterialet är att bidra till insikter om vikten av att tidigt fånga och kontinuerligt följa elevernas kunskapsutveckling för att utifrån det kunna forma en undervisning som stödjer elevernas utveckling och lärande. Materialet kan bidra till att det utvecklas en samsyn i skolan om vad tidiga stödinsatser kan innebära i förskoleklass och lågstadiet.

I den ursprungliga planeringen ingick fysiska träffar arrangerade av Skolverket och SPSM där dialogduken skulle utgöra ett samtalsunderlag mellan inbjudna skolor, myndigheter och forskare. På grund av covid-19 fick insatsen planeras om och ersättas av ett digitalt stödmaterial.

Materialet publiceras i december 2020.

2.2.4 Ytterligare implementeringsinsatser

För att implementera garantin om tidiga stödinsatser har Skolverket och SPSM tagit fram flera insatser som inte kan kategoriseras under kommunikationsinsatser eller processtöd. Här nedan presenteras de.

Webbkurs om garantin

Webbkursen *Följa och främja lärande i förskoleklass* innehåller fem avsnitt som handlar om förskoleklassens uppdrag; undervisning och kartläggning; bedömning och att följa elevers lärande; undervisning och stödinsatser samt uppföljning och samverkan. Till varje avsnitt finns en forskningsartikel, en film och diskussionsfrågor kopplade. Syftet med webbkursen är att bidra till att förskollärare och lärare i förskoleklass, speciallärare, specialpedagoger och rektorer får kunskap och förståelse för vad garantin för tidiga stödinsatser innebär. Webbkursen belyser till exempel hur rätt stöd i rätt tid kan bidra till en mera likvärdig utbildning för eleverna samt hur förutsättningar för lärande kan påverka elevers möjlighet att nå kommande kunskapskrav i årskurs 1 och 3 i grundskolan respektive årskurs 4 i specialskolan. Vidare syftar webbkursen till att utveckla målgruppernas kompetens avseende bedömning av elevers kunskapsutveckling samt planering, genomförande och uppföljning av undervisning och tidiga stödinsatser. Förskollärare och lärare i förskoleklass får redskap och ökad förståelse för hur undervisningen bör anpassas efter alla

elevens förutsättningar och behov. Webbkursens innehåll kan också kopplas till skolans systematiska kvalitetsarbete och betydelsen av att hela styrkedjan är involverad i arbetet med garantin.

Sedan webbkursen publicerades i juni 2019 har 3 713 personer påbörjat kursen och 724 personer har hittills fullgjort den.

Poddserie om garantin

I SPSM:s poddprogram Lika Värde erbjuds avsnitt om garantin för tidigt stöd. Syftet med poddavsnitten är att inspirera målgrupperna i arbetet med garantin samt att erbjuda kompetensutveckling som inte är så omfattande i tid. De medverkande i poddavsnitten förklarar, fördjupar och diskuterar vikten av tidiga stödinsatser. Samtalen riktar sig förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet samt speciallärare och specialpedagoger. Det finns åtta poddavsnitt publicerade vars innehåll tar sin utgångspunkt i garantin samt om svårigheter i tidig läs-, skriv- och matematikinläring. Avsnitten belyser bland annat hur skolor kan arbeta i enlighet med garantin samt vilket stöd som SPSM och Skolverket erbjuder. Varje avsnitt har laddats ned i genomsnitt 1000 gånger. Avsnitten finns också transkriberade för att det ska vara möjligt att läsa innehållet.

Läsa, skriva, räkna på Lärportalen

Lärportalen är Skolverkets webbaserade utbildningsportal där stödmaterial för flera kompetensutvecklingsinsatser finns publicerade. De olika stödmaterialen är kategoriserade efter områden. Stödmaterialen är strukturerade i så kallade moduler och bygger på en modell för kollegialt lärande som används i många av Skolverkets kompetensutvecklingsinsatser. I syfte att underlätta för målgrupperna förskollärare och lärare i förskoleklass och lärare i lågstadiet, att hitta moduler som kan ge dem stöd i att utveckla den tidiga läs-, skriv- och matematikundervisningen har en Läsa, skriva, räkna- ingång skapats på portalen. Genom att samla relevanta moduler under en ”egen” ingång på Lärportalen ökar möjligheten att fler ur målgruppen uppmärksammar materialet och därmed också genomför kompetensutveckling inom områden som är relevanta för garantin.

Modulerna ska ge målgrupperna ökade kunskaper om tidig läs-, skriv- och matematikundervisning, och därmed bidra till att målgrupperna i högre utsträckning kan följa och stödja elevernas utveckling mot målen i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Samtalsfilm om garantin

För att möta vanligt förekommande frågor kring garantin samt att exemplifiera hur arbetet med kartläggningsmaterialet kan se ut, har Skolverket och SPSM tagit fram en samtalsfilm som publicerats på myndigheternas webbsidor. I filmen samtalar verksamma förskollärare och speciallärare med Skolverket och SPSM om garantin i förskoleklass. Lärarna delar med sig av sina erfarenheter från kartläggningsarbetet

och undervisning genom praktiska exempel. Filmen vänder sig till förskollärare och lärare i förskoleklass, speciallärare och specialpedagoger.

Filmen publicerades i januari 2020 och under perioden januari till oktober 2020 har filmen haft cirka 2 000 visningar.

Revidering av webbtext

För nyanlända elever gäller bestämmelser om att skolan ska göra en inledande bedömning av elevens kunskaper för att sedan kunna placera eleven i rätt årskurs och undervisningsgrupp. Till stöd för bedömningen finns *Skolverkets kartläggningmaterial för bedömning av nyanlända elevers kunskaper steg 1 och 2*. I lärarhandledningen till de olika stegen i kartläggningmaterialet beskrivs hur lärare kan anpassa kartläggningen så att den fungerar för en elev vars fysiska, psykiska eller intellektuella förmåga är begränsad. Det har framkommit önskemål om att informationen behöver kompletteras och därför har en revidering skett i lärarhandledningens webbtext. Den reviderade webbtextern syftar till att ge lärare i grundskolan mer information om anpassning för elever med funktionsnedsättning och den länkar vidare till SPSM:s webbsidor om stöd till nyanlända elever.

2.3 Kompetensutvecklingsinsatser

Kompetensutvecklingsinsatser har tagits fram i syfte att stödja målgrupperna i arbetet med att uppfylla garantin för tidiga stödinsatser. Ansvariga lärare och personal med specialpedagogisk kompetens ska kunna

- uppmärksamma elever i behov av stöd
- bedöma elevers kunskapsutveckling
- planera, genomföra och följa upp tidiga stödinsatser.

Insatserna som Skolverket och SPSM tagit fram är kategoriserade efter inriktning så långt det är möjligt. Flera insatser skulle kunna placeras i flera kategorier.

2.3.1 Kompetensutvecklingsinsatser inom språk och kommunikation, matematiska resonemang och uttrycksformer

Webbkurs om undervisning

Webbkursen *Undervisning i förskoleklass* består av sex avsnitt som innehåller vetenskapligt förankrade texter, filmer, ljudfiler, reportage, reflektionsfrågor och förslag på undervisningsaktiviteter. Syftet med webbkursen är att bidra till ökade kunskaper om tidig läs-, skriv- och matematikundervisning. Den ska även bidra till att förskollärare och lärare i förskoleklass får ökade kunskaper om hur undervisning kan organiseras så att den möter alla elevers behov, både de elever som behöver stöd och de som behöver extra utmaningar samt flerspråkiga elever och elever som är nya i svenska språket. Webbkursen ska även inspirera till fortsatt arbete med estetiska uttrycksformer och praktiska arbetsätt samt visa exempel på möjligheten att integrera dessa kunskapsområden i undervisning om språk, kommunikation och

matematiska uttrycksformer och resonemang. Målgrupper för webbkursen är förskollärare och lärare i förskoleklass. Kursen är publicerad på Skolverkets utbildningsplattform.

I arbetet med att bestämma innehåll och form för kompetensutvecklingsinsatsen tog Skolverket hjälp av forskare och yrkesverksamma lärare och förskollärare i förskoleklass bland annat genom att bjuda in samråd. I samråden diskuterades vilka specifika områden undervisningen i förskoleklass behöver omfatta för att stödja elevers utveckling och lärande inom området tidig läs-, skriv- och matematikutveckling och vilka behov av kompetensutveckling målgrupperna har i förhållande till dessa.

Sedan webbkursen publicerades i december 2019 har 1 970 personer påbörjat kursen och 141 personer har hittills fullgjort den.

Studiepaket om språkstörning

Under 2018 gjorde SPSM en nationell kartläggning om språkstörning för att ta reda på vilket behov av kompetensutveckling huvudmän och skolor har inom området. Kartläggningen visade att kompetensutveckling inom språkstörning för lärare är mycket efterfrågat och ett så kallat studiepaket togs fram. Studiepaketet bygger på kollegialt lärande i arbetslag och är tänkt att ske under ett antal träffar i grupp utifrån bland annat exempel på hur förskollärare och lärare kan planera, genomföra och följa upp undervisningen för att möta elevernas behov. En del av studiepaketet riktar sig till förskoleklass och elever i lågstadiet. Materialet belyser bland annat vad en språkstörning innebär inom de olika språkliga områden och vilka konsekvenser det kan få för lärandet. Hur en språkstörning kan ändra karaktär över tid samt vikten av att kontinuerligt kartlägga hur de språkliga förmågorna utvecklas hos eleverna. Innehållet i studiepaketet syftar till att lärare ska få en ökad kompetens i att upptäcka, planera, genomföra och följa upp undervisningen så att elever med språkstörning får ökade möjligheter till lärande och delaktighet. Målgrupp är förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet, speciallärare och specialpedagoger.

Studiepaketet publicerades i september 2019 och fram till oktober 2020 har webbplatsen 12 800 unika sidvisningar.

Tematräffar om språkstörning

Under hösten 2020 erbjöd SPSM åtta digitala tematräffar med syfte att öka deltagarnas kompetens om språkstörning och att bidra till att deltagarna får möjlighet att utveckla sin förmåga att uppmärksamma, bedöma och analysera språkliga svårigheter hos elever. Innehållet kopplades till de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklass och bedömningsstöden i årskurs 1. Under träffarna lyftes exempel på hur skolorna kan arbeta med att upptäcka behov hos elever och utifrån behoven forma och anpassa en språkutvecklande undervisning och eventuella stödinsatser. Deltagarna fick även möjlighet att utbyta erfarenheter med varandra. Vidare informerade SPSM deltagarna om studiepaketet om språkstörning. SPSM samlade även

in deltagarnas behov av kompetensutveckling samt erfarenheter om utmaningar som skolorna möter i arbetet med garantin.

Målgrupper för träffarna var förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet, speciallärare och specialpedagoger. I genomsnitt deltog 30 deltagare per tillfälle. Deltagarna har svarat på en enkät i slutet av träffen och ungefär 85 procent är nöjda eller mycket nöjda med innehållet och att de har ökat sin kompetens om språkstörning. Deltagarna uttryckte önskemål om fortsatt kompetensutveckling kring:

- fördjupad kunskap om arbetet med elever med språkliga svårigheter
- flerspråkighet och språkstörning/språkliga svårigheter för att kunna bedöma elevernas förmågor och utveckla undervisningen
- stöd med dokumentationen av analys, insatser och uppföljning av den särskilda bedömningen.

Stödmaterial om undervisning av flerspråkiga elever

Stöd materialet *Undervisning av flerspråkiga elever i förskoleklass* är ett webbaserat material som är publicerat på Skolverket webbplats. Elever med annat modersmål än svenska uppnår i lägre grad gymnasiebehörighet jämfört med elever som har svenska som modersmål. Det tyder på att kompetensen att uppmärksamma flerspråkiga elevers behov av stöd redan i förskoleklass behöver stärkas för att garantins syfte att ge rätt stöd i rätt tid ska kunna nås. Materialet innehåller texter och samtalsunderlag samt ett poddavsnitt. Stöd materialet syftar till att vara undervisningsnära och beskriva vilka faktorer som är specifika för att kunna uppmärksamma indikationer på om en flerspråkig elev riskerar att inte nå kunskapskraven i svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 och 3 och de faktorer som är särskilt viktiga i utformandet av undervisningen. Målgrupper för materialet är förskollärare och lärare i förskoleklass, speciallärare och specialpedagoger. Med tanke på målgruppens mottagarkapacitet gjordes bedömningen att materialet skulle omfatta ca 20 timmar arbetsinsats samt att materialet kan reflekteras över individuellt eller tillsammans i ett arbetslag.

Mellan perioden januari till oktober 2020 har cirka 8 000 unika sidvisningar på materialet registrerats.

2.3.3 Kompetensutveckling inom elevers tidiga läs- och skrivinlärning

Studiepaket om läs- och skrivsvårigheter

Studiepaketet om läs- och skrivsvårigheter för förskoleklass och lågstadiet består av fyra delar med texter, reflektionsfrågor, filmer samt förslag på vidare läsning. Innehållet i studiepaketet belyser utveckling av läsning och skrivning under de första tio levnadsåren, pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningar och andra faktorer som påverkar läs- och skrivutvecklingen, vikten av systematisk kartläggning och uppföljning samt strategier i undervisningen i förskoleklass och lågstadiet.

Syftet med materialet är att förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet, speciallärare och specialpedagoger får möjlighet att öka sin kunskap om pedagogiska konsekvenser av allmänna eller specifika läs- och skrivsvårigheter, om kartläggning och utredning, om pedagogiska strategier i undervisningen och om interventioner för elever i större behov av stöd.

Innehållet i stödet bygger till stor del på den översikt som SPSM tog fram under 2019 avseende forskning i svensk kontext under åren 2014 till 2019.

Tidsåtgången för hela materialet är cirka 20 timmar per person för träffar i grupp och enskilt arbete. Materialet är framtaget för att genomföras i grupp, exempelvis i ett arbetslag. Materialet publiceras på SPSM:s webbplats i november 2020.

Kompetensutvecklingsinsats riktad till specialskolor

Vid behovsinventeringen framkom att förskollärare och lärare i förskoleklass samt lärare i lågstadiet som undervisar elever som är döva och elever med hörselnedsättning på de regionala specialskolorna har behov av kompetensutveckling i läs- och skrivundervisning. Elever som är döva eller elever som har en hörselnedsättning lär sig att läsa och skriva på delvis andra sätt än elever i grundskolan. SPSM har tagit fram ett stödmaterial som innehåller sex artiklar framtagna av forskare och tre filmer. Filmerna utgör lärande exempel från erfarna lärare och specialpedagoger verksamma i SPSM:s tvåspråkiga specialskolor. Materialet syftar till att öka lärarnas kompetens i läs- och skrivundervisning för döva elever och elever med hörselnedsättning i den tvåspråkiga specialskolan. Stödet kommer att publiceras i december 2020.

SPSM har utöver denna insats genomfört tre informationsinsatser om garantin till lärare, specialpedagoger, speciallärare och rektorer i specialskolan.

Stödmaterial om läsintresse

Stödmaterialiet *Stimulera läsintresse utifrån ett jämställdhetsperspektiv* är ett webbaserat material som är publicerat på Skolverkets webbplats. Materialet innehåller texter, diskussionsfrågor, animerad film och förslag på undervisningsaktiviteter. Materialet belyser hur personalen kan välja litteratur som inte är könsstereotyp. Materialet omfattar cirka 12 timmar och kan genomföras individuellt eller kollegialt.

Syftet med materialet är att det ska ge ett konkret stöd i arbetet med att inspirera och motivera alla elever till att läsa. Syftet är också att främja samarbete mellan lärare och skolbibliotekarier. Materialet riktar sig till målgrupperna förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet, lärare i fritidshem, speciallärare, specialpedagoger samt skolbibliotekarier.

Under perioden juni 2019 till oktober 2020 har cirka 850 unika sidvisningar registrerats på Skolverkets webbsida.

2.3.4 Kompetensutveckling inom elevers tidiga matematikinläring

Stödmaterial om taluppfattning

Skolverket har tagit fram stödmaterialet *Taluppfattning och tals användning F-åk 3*. Materialet är strukturerat i form av en modul som innehåller matematikdidaktiska texter, diskussionsfrågor, filmer och undervisningsaktiviteter. Texterna har ett ämnesdidaktiskt fokus och utgår från aktuell forskning. De lyfter bland annat centrala begrepp och metoder inom området taluppfattning.

Syftet med materialet är att belysa hur lärare kan utforma undervisning för en tidig matematikutveckling. Målgrupper är förskollärare och lärare i förskoleklass samt lärare i lågstadiet. Materialet bygger på kollegialt lärande och omfattar cirka 30 timmar. Kollegialt lärande tillsammans med ämnesdidaktiskt innehåll har använts i Matematiklyftet och visat sig vara framgångsrikt i de utvärderingar som genomförts. Modulen kommer att publiceras på Lärportalen i december 2020.

Stödmaterial om problemlösning

Problemlösning F-åk 3 är en modul som innehåller matematikdidaktiska texter, diskussionsfrågor, filmer och undervisningsaktiviteter. Texterna har ett ämnesdidaktiskt fokus och utgår från aktuell forskning. I modulen behandlas även vad som kännetecknar matematiska problem och hur man formulerar egna problem.

Syftet med materialet är att belysa hur matematikundervisningen genom problemlösning kan utformas för att stödja tidig matematikutveckling. Materialet riktar sig till förskollärare och lärare i förskoleklass samt till lärare i lågstadiet. Materialet bygger på kollegialt lärande och omfattar cirka 30 timmar. Modulen kommer att publiceras på Lärportalen i december 2020.

Stödmaterial om matematiksvårigheter

Under 2019 genomförde SPSM en förstudie för att undersöka behovet av kompetensutveckling om matematiksvårigheter hos målgrupperna. Därefter togs en forskningsöversikt fram i samarbete med Örebro universitet. Utifrån förstudiens resultat och forskningsöversikten utformades ett kompetensutvecklingsmaterial som fokuserar hur behov av stöd i matematik kan uppmärksammas samt hur stödinsatser till elever i matematiksvårigheter kan utarbetas. Målgrupper för materialet är förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i lågstadiet, speciallärare och specialpedagoger samt rektorer.

Stödmaterialet består av vetenskapligt baserade texter, animerade filmer, reportagefilmer från skolor, forskarsamtal och elevintervjuer. Utifrån ett barnrättsperspektiv genomsyras materialet av elevens egen röst. Till materialet finns reflektionsfrågor att ta del av enskilt eller tillsammans med kollegor. Materialet publiceras på SPSM:s webbplats i december 2020.

2.3.5 Kompetensutveckling inom bedömning av elevers kunskapsutveckling

Stödmaterial om bedömning

Skolverket har tagit fram ett nytt stödmaterial *Att planera, bedöma och ge återkoppling - stöd för undervisning* som ersätter det tidigare stödmaterialet *Kunskapsbedömning i skolan*

– *praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Texterna i materialet utgår från aktuell forskning om formativ bedömning i syfte att både utveckla elevernas kunskaper och förmågor samt att utveckla undervisningen.

Syftet med stödmaterialet är att stötta målgruppen i att bedöma elevers kunskaper och förmågor utifrån skrivningar i kurs- och ämnesplaner och utifrån aktuell forskning. Stödmaterialet är indelat i olika kapitel med olika temaområden till exempel vikten av att planera för bedömning och betydelsen av återkoppling. Ett särskilt kapitel fokuserar på bedömning i yngre åldrar och bedömningsaspekter kopplat till bland annat bedömning på grupp- respektive individnivå utifrån ett kursplaneperspektiv samt utifrån perspektivet kartläggning. I materialet ingår konkreta bedömnings-exempel för att belysa utmaningar och problem i samband med bedömning av elevers kunskapsutveckling samt att visa på hur dessa kan förebyggas.

Målgrupper är förskollärare och lärare i förskoleklass, lärare i grundskolan, lärare i gymnasieskolan samt speciallärare och specialpedagoger. Stödmaterialet publiceras i december 2020.

Stödmaterialet om kartläggning av flerspråkiga elever

Skolverket har tagit fram ett webbaserat *Stödmaterial för kartläggning av flerspråkiga elever i förskoleklass*. En fjärdedel av eleverna i förskoleklass har ett annat modersmål än svenska och en tidig kartläggning ska möjliggöra för läraren att planera och genomföra undervisning som stödjer elevernas språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska utveckling. Elever med annat modersmål än svenska uppnår i lägre grad gymnasiebehörighet jämfört med elever som har svenska som modersmål.

Stödmaterialet är i form av en lärarhandledning som följer strukturen i de obligatoriska kartläggningsmaterialen *Hitta språket* och *Hitta matematiken*. I lärarhandledningen kompletteras varje aktivitet med aspekter som utifrån forskning och beprövad erfarenhet är särskilt viktiga för elever som är nya i det svenska språket och ger elever möjlighet att visa sina kunskaper på sitt modersmål eller sitt starkaste språk.

Målgrupper är förskollärare och lärare i förskoleklass, modersmållärare samt speciallärare och specialpedagoger. Materialet kommer att publiceras på Skolverkets webbplats i december 2020.

Revidering av Nya språket lyfter

Nya Språket lyfter är ett bedömningsstöd för lärare i ämnena svenska och svenska som andraspråk. Det togs fram år 2012 och används av lärare i årskurs 1 till 6 i grundskolan respektive årskurs 1 till 7 i specialskolan, speciallärare och specialpedagoger samt modersmållärare. Materialet stödjer lärare i arbetet med att kontinuerligt följa och utveckla elevers språk-, läs- och skrivförmågor. Skolverket har reviderat materialet och revideringen består i att perspektiven specialpedagogik, jämlikhet, digitalisering samt flerspråkighet tydligare har lyfts fram. Samtidigt har möjligheten att dokumentera digitalt i materialet utvecklats.

Det reviderade materialet finns tillgängligt digitalt på Skolverkets webbplats. Det publicerades i mars 2020. Under perioden mars till oktober 2020 har materialet laddats ner cirka 9 700 gånger.

2.3.6 Kompetensutveckling inom planering och uppföljning av extra anpassningar

Material om stödinsatser

Stöd materialet *Stödinsatser i utbildningen* är ett webbaserat material som består av webbtexter, filmer, reflektionsfrågor och förslag på aktiviteter om undervisning och stödinsatser. Innehållet belyser det systematiska arbetet med att uppmärksamma och analysera behov, utforma undervisning efter behov samt följa upp undervisning och stödinsatser för att säkerställa att de fungerar. Materialet innehåller teoretiska delar med forskning som är relaterad till stödinsatser i utbildningen och faktorer som påverkar elevers lärande och undervisningens kvalitet. Filmer som visar hur skolor har omsatt teori till praktik är en bärande del i materialet. Reflektionsfrågor och undervisningsaktiviteter som deltagarna diskuterar och prövar blir länken till den egna verksamheten.

Materialet om stödinsatser i utbildningen syftar till att förskollärare och lärare i förskoleklass och lärare i lågstadiet, speciallärare och specialpedagoger ska få stöd i att arbeta systematiskt med stödinsatser i utbildningen. Stöd materialet är kopplat till momenten i garantin för tidiga stödinsatser. Målgrupperna kan ta del av materialet individuellt eller kollegialt. Stöd materialet kommer att publiceras på Skolverkets och SPSM:s webbsidor i december 2020.

Inom kompetensutvecklingsinsatsen Specialpedagogik för lärande som Skolverket och SPSM erbjuder kommer en modul om stödinsatser i utbildningen att publiceras på Lärportalen inför läsåret 2021/22. Modulen kan ses som en fördjupning av webbstödet om stödinsatser. Modulen bygger på modellen för kollegialt lärande som används inom Specialpedagogik för lärande där till exempel ett arbetslag tar del av stödmaterial och sedan prövar arbetssätt, metoder och förhållningssätt i praktiken.

3. Iakttagelser och erfarenheter

Några av de iakttagelser och erfarenheter som Skolverket och SPSM gjort under arbetets gång presenteras nedan.

3.1 Iakttagelser och erfarenheter i skolornas arbete med garantin

Iakttagelserna och erfarenheterna i skolornas arbete med garantin baseras på den återkoppling som myndigheterna fått vid konferenser, möten och i kontakter med målgrupperna. Iakttagelserna och erfarenheterna ska ses som nedslag i skolornas verksamhet och inte som slutsatser som gäller generellt.

- Kartläggningen har i flera fall kunnat bli en naturlig del av undervisningen.

- Många har upplevt att förskoleklassens uppdrag har stärkts och tydliggjorts.
- Speciallärares och specialpedagogers uppdrag i förskoleklass har aktualiserats.
- Samarbetet mellan personal i förskoleklass och lågstadiet har tydliggjorts.
- Skolchefen och rektor har en central roll för att skapa förutsättningar för arbetet med garantin.
- Förståelse och samsyn om begreppet indikation kan saknas.
- En del skolor har inte utvecklat tillräckliga rutiner kring särskild bedömning som ska ske i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.
- På en del skolor saknas kompetens i matematikdidaktik hos personal i förskoleklass.
- En del förskollärare och lärare i förskoleklass upplever att de inte har de organisatoriska förutsättningar som behövs för att kunna ta till sig de kompetensutvecklingsinsatser som erbjuds.
- En del huvudmän skapar egna rutiner med inrapportering av resultat av till exempel kartläggningen i förskoleklass som kan innebära kortare tidsperiod för genomförande än den termin som anges i Skolverkets föreskrifter.
- En del huvudmän skapar egna detaljerade mallar för dokumentation på individnivå.
- En del skolor önskar detaljerat stöd från myndigheterna gärna i form av mallar och beskrivning av rutiner, till exempel kring särskild bedömning.
- Det råder brist på personal med specialpedagogisk kompetens samtidigt som skolorna upplever en otydlighet i hur ”personal med specialpedagogisk kompetens” kan tolkas.
- Att genomföra kartläggningen av elever i förskoleklass som är nya i det svenska språket kan upplevas som utmanande då studiehandledare saknas i förskoleklass.

3.2 Iakttagelser och erfarenheter i myndigheternas arbete med uppdraget

Iakttagelser och erfarenheter i myndigheternas arbete med uppdraget baseras på uppföljningar och analyser som arbetsgrupperna på Skolverket och SPSM gjort under arbetets gång.

- De kommunikationsinsatser som genomförts har haft genomslagskraft och det har funnits ett intresse för de insatser som genomförts.
- Flera av insatserna har skett i samarbete med universitet och högskolor. Detta samarbete har bland annat skett i utformandet av artiklar och i form av fysiska och digitala föreläsningar.
- De erfarenhetsutbyten som Skolverket och SPSM anordnat har fungerat som stöd för målgrupperna i arbetet med att utveckla den egna verksamheten.

- Insatserna har utformats på ett varierande sätt gällande tidsåtgång och innehåll för att möta målgruppernas mottagarkapacitet.
- Myndigheterna har talat med en gemensam röst i kommunikationsinsatser.
- Den snäva tidsramen mellan publicering av de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklass och tills lagändringen trädde i kraft, begränsade möjligheten till implementering och stöd för förskollärare och lärare i förskoleklass att konkret diskutera exempel inför det första genomförandet.
- Det var en utmaning för myndigheterna att erbjuda ett tillräckligt differentierat stöd till målgrupperna.
- Arbetet med att utveckla hållbara och fungerade samarbetsrutiner mellan de två myndigheterna har varit tidskrävande.

4. Skolinspektionens kvalitetsgranskning

4.1 Tematisk kvalitetsgranskning av arbetet i förskoleklass

Skolinspektionen har under 2020 genomfört en kvalitetsgranskning av 30 grundskolor med förskoleklass.⁷ Skolinspektionen har undersökt hur dessa förskoleklasser har genomfört kartläggningen. Skolinspektionen har granskat hur skolorna har:

- genomfört kartläggningens aktiviteter i förskoleklass
- uppmärksammat och bedömt elevernas behov av stöd
- utvecklat och anpassat undervisning utifrån kartläggningens resultat.

4.1.1 I de flesta skolor har kartläggningsmaterialen integrerats i den ordinarie undervisningen

Granskningen visar att ungefär två tredjedelar av de granskade skolorna har genomfört aktiviteterna i kartläggningen i förskoleklass på ett välfungerande sätt. De flesta har integrerat kartläggningen i den ordinarie undervisningen; aktiviteterna har anpassats till elevgruppen samt resultatet av kartläggningen har dokumenterats så att den är möjlig att använda för att utforma den fortsatta undervisningen. En tredjedel av skolorna har inte genomfört alla aktiviteter med alla elever under höstterminen.

4.1.2 Flera skolor har inte genomfört samråd tillsammans med lärare och specialpedagogisk kompetens

Skolinspektionen gör bedömningen att garantin ännu inte fungerar fullt ut i förskoleklass på många skolor utifrån att granskningen visar att skolorna brister i möten att bedöma elevernas behov av stöd samt utveckla och anpassa undervisningen. Granskningen visar att knappt hälften av skolorna har ett väl fungerande arbete med att uppmärksamma och bedöma elevernas behov utifrån kartläggningens resultat. Vid knappt hälften av skolorna har de inte genomfört särskild bedömning tillsammans med personal med specialpedagogisk kompetens när elever visat

⁷ Skolinspektionen, *Tematisk kvalitetsgranskning Kartläggning och tidiga stödinsatser i förskoleklassen*, Dnr 400-2019:6183

indikation. Anledningen är att tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens saknas eller är begränsad.

4.1.3 Flera av skolorna har inte ett väl fungerande arbete med att anpassa och utveckla undervisningen

Skolinspektionen beskriver att stort sett alla skolorna har bedömt att det i förskoleklassen finns elever som efter kartläggningen behöver någon form av stöd.

Granskningen visar att vid knappt hälften av skolorna har planering av stödinsatser inte skett i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens. Vid flera av skolorna är det istället lärarna som avgör vilka anpassningar som behövs. I granskningen framgår vidare att elever som visat indikation på behov av stöd får det i form av extra anpassningar vid nästan alla de granskade skolorna. Det är dock vanligt att anpassningarna inte har anknytning till resultatet från kartläggningen eller är knutna till att öka elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande.

4.1.4 Vad är utmärkande för skolor som har ett väl fungerande arbetssätt?

Skolinspektionen har genom sin granskning kunnat se vad som är utmärkande för skolor som har ett väl fungerande arbetssätt. De skolorna har

- använt dokumentationen från kartläggningen som utgångspunkt för att planera undervisningen
- en tydlig organisation kring roller i arbetet
- använt personal med specialpedagogisk kompetens vid den särskilda bedömningen
- utvecklat undervisningen på gruppnivå
- utformat stöd med fokus på att öka elevernas språkliga medvetenhet samt matematiska tänkande.

5. Ekonomisk redovisning

5.1 Ekonomisk redovisning Skolverket

Ekonomisk redovisning av utfall 2018–2019 och prognos för 2020.

Kostnadspost	2018	2019	2020
Konferenser och seminarier	9	2 607	123
Stödmaterial	215	3 495	2 717
Kommunikationskostnader	0	271	1 776
Personalkostnader, övriga kostnader	615	7 662	5 949
Total budget	839	14 035	10 565
<i>Finansiella villkor</i>	15 000	15 000	15 000

5.2 Ekonomisk redovisning SPSM

Ekonomisk redovisning av utfall 2018–2019 och prognos för 2020.

Kostnadspost	2018	2019	2020
Stödmaterial och konferenser	39	2 714	2 361
Kommunikationskostnader		225	130
Personalkostnader, övriga kostnader	649	4 240	5 600
Total budget	688	7 179	8 091
<i>Finansiella villkor</i>	10 000	10 000	10 000

6. Fortsatta arbeten inom myndigheterna med betydelse för garantin

6.1 Skolinspektionens fortsatta arbete

I Skolinspektionens uppdrag ingår att granska om garantin har inneburit en förstärkning av skolors arbete med att ge elever stöd efter behov och om lärarnas administrativa arbete har påverkats genom införandet av garantin. Rapporten Kartläggning och tidiga stödinsatser i förskoleklassen är ett delprojekt i Skolinspektionens regeringsuppdrag att följa upp och utvärdera garantin. I slutrapporten år 2022 kommer även granskning att omfatta lågstadiets arbete med garantin.

6.2 Skolverkets utvärdering av kartläggningsmaterialen

Skolverket kommer under våren 2021 att följa upp de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklass och obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1. Skolverket har ansvaret för materialen och det är viktigt för myndigheten att ha kunskap om hur lärare uppfattar och använder materialen. Uppföljningen kommer även att beröra frågor om materialens relation till styrdokumentet. Syftet med uppföljningen är att ta fram ett underlag inför en planerad revidering av materialen. I arbetet med uppföljningen kommer Skolverket att samla in synpunkter från lärare och rektorer genom en enkät och intervjuer under våren 2021. Slutresultaten kommer att publiceras i en offentlig rapport hösten 2021.

6.3 Kompetensutvecklingsinsatsen Specialpedagogik för lärande

Det för Skolverket och SPSM gemensamma regeringsuppdraget om fortbildning i specialpedagogik⁸ vänder sig från och med läsåret 2021/22 även till lärare i

⁸ U2019/04371/S

förskoleklass. En av modulerna som kommer att publiceras till hösten 2021 kommer att handla om stödinsatser i utbildningen. Modulen kan användas som en fördjupning av det material kring stödinsatser som tagits fram inom garantin om tidiga stödinsatser.

7. Avslutning

Garantin för tidiga stödinsatser trädde i kraft 1 juli 2019. Skolverket och SPSM har haft ett gemensamt uppdrag att implementera garantin och att erbjuda kompetensutvecklingsinsatser i syfte att skolorna ska kunna arbeta efter skollagens intentioner. I slutet av läsåret 2019/20 gjorde Skolinspektionen en granskning av arbetet med garantin i förskoleklass. Granskningen visar att skolorna har god kännedom om garantin. Vidare visar granskningen att arbetet med att genomföra det obligatoriska kartläggningsmaterialet i förskoleklass har fungerat relativt väl. Skolornas arbete med att analysera kartläggningsresultat och att forma undervisning och stödinsatser efter slutsatser i analysen fungerar inte lika väl. Det finns brister i arbetet med att göra en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling och att planera undervisning och stödinsatser efter elevers behov. Många skolor har ännu inte utvecklat former för den särskilda bedömningen och planeringen av stödinsatser som ska ske i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.

Resultatet av Skolinspektionens granskning samt de iakttagelser och erfarenheter som Skolverket och SPSM gjort, pekar på att det återstår områden att utveckla för att skolorna ska kunna uppfylla alla moment i garantin. Rektorer, skolchefer och huvudmän behöver fortsätta att skapa förutsättningar för skolorna att arbeta med garantin. Skolmyndigheterna kommer fortsätta att stödja huvudmän i arbetet med att involvera hela styrkedjan. Skolorna behöver fortsätta att utveckla sitt arbete med att

- bedöma och analysera elevers behov av stöd
- utforma och anpassa undervisning efter elevers behov
- skapa former för samarbete och samverkan
- skapa samsyn kring moment och begrepp inom garantin.

Skolverket och SPSM ser att det finns behov av att myndigheterna erbjuder ett fortsatt stöd i arbetet med garantin kring de områden som identifierats ovan. Vid en eventuell förlängning av uppdraget kan skolmyndigheterna erbjuda ett riktat stöd till rektorer, skolchefer och huvudmän som möter utmaningar i arbetet med att skapa förutsättningar för att uppfylla garantin. Stödet kan bestå i att utifrån skolors systematiska kvalitetsarbete tillsammans identifiera behov av kompetensutvecklingsinsatser. Det kan också vara stöd i arbetet med att skapa former för samarbete, samverkan och kollegialt lärande. Vidare kan Skolinspektionens resultat och erfarenheter från granskningar användas för att forma stöd. Exempelvis kan

identifierade framgångsfaktorer i granskningarna lyftas fram i syfte att stödja skolorna i arbetet med att planera, genomföra och följa upp undervisning och stödinsatser. Genom kommunikationsinsatser kan Skolverket och SPSM även underlätta för rektorer och lärare att finna stödmaterial som motsvarar skolornas behov av kompetensutveckling, till exempel i matematikdidaktik, bedömning och analys av resultat samt undervisning av elever som är nya i svenska språket.

Eftersom de nationella proven inte genomfördes i årskurs 3 (årskurs 4 i specialskolan) under vårterminen 2020 kommer Skolverket genomföra en riktad kommunikationsinsats till skolorna under 2021 för att tydligt aktualisera garantin för tidiga stödinsatser.